

4|8°

3444
a

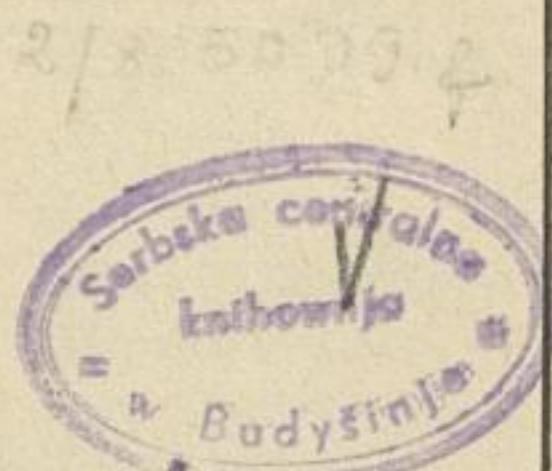
Wěnašk dolnoserbskich pěsńow.

Zbasnił

F. Rocha-Tuřański.

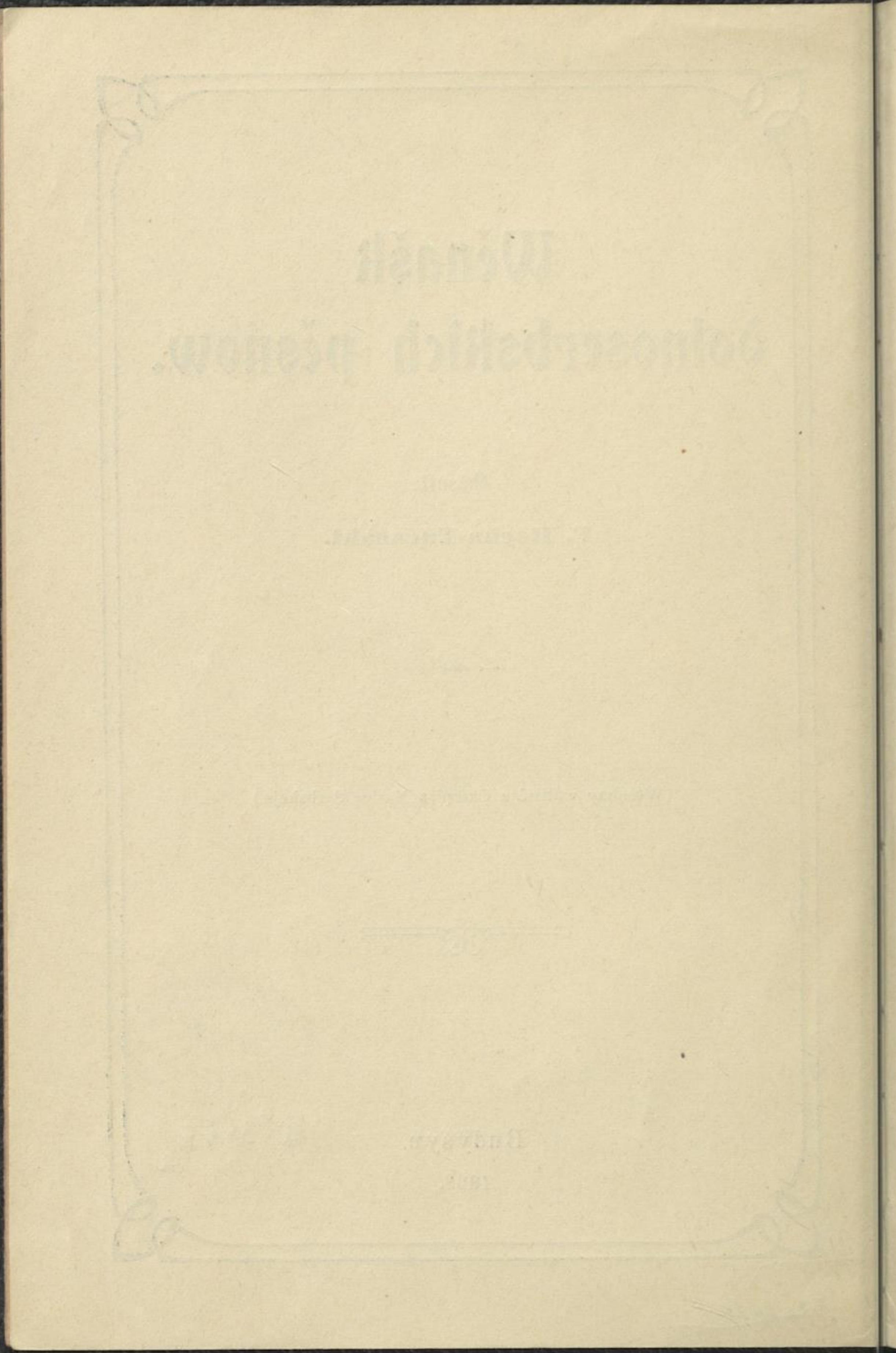
(Wósebny wótšišć z Casopisa Mašice Serbskeje.)

Budyšyn.
1908.

48° 3444
a

418
3444a

Wěnašk dolnoserbskich pěśniow.

Basnił F. Rocha-Turański.

Předspomnjenje wudawarja.

Tutu zběrku pěsni Fryca Rochi, wučerja a kantora w Tuřeju (lěpje: Tuřej) pola Picna, nam za Časopis Maćicy Serbskeje pósła naš delnjoserbski pilny wótčinc Bogumił Šwela, farař w Khoćebezu. My ju z džakom přijachmy a rad wozjewichmy a tež tu we wosebitych wotčíscach podawamy, dokelž so nam z tym najlepša skladnosć poskića, dalše kruhi serbskeje a slowjanskeje zjawnosće na tukhwili jeničkeho delnoserbskeho basnika kedžbne sčinić, štož sebi wón połgne zasluža.

My pak so z wěsta nadžijamy, zo to přenja a jenička zběrka pěsni našeho wobdarjeneho delnjoserbskeho syłobika njewostanje, ale zo nam wón bórzy druhu wobšernišu a hišće wudokonjanišu zběrku k wudaću poskići.

E. Muka.

1. Łokaśinka.

Łokaśinka
Zasej kwišo!
Mała Minka
Z gumna pšízo,
W swojej gluce
Półnej ruce
Žołtych kwětkow
Pśinaseca,
Žož je z grědkow
Juskoceca
Natergała
A na blejše
Nejrědnejše
Kronki wót nich
Nawijała.

Łokaśinka
Hobkwitujo;
Ale Minka
Wótrostujo
Ako Bóža
Cysta roža:
Ruce stej ak
Lelujatej,
Licycce pak
Rożowatej. —
Žinsa Minku
Družki wedu,
K swajzbe jědu,
Hupyšnione
Z łokaśinku.

Kwětki zblědnú,
Lěta zajdu,
Na pleš rědnú
Ropki najdu;
Žělo jano
Zawostańo
Nam a proenosć
Wó te swóje;
Ale pōcnosć
Jo to dwóje
Pilnej Mince:
Tud ga graju
W rědnem maju
Jeje źiži
W łokaśince.

2. Serbski rod.

W dolnoserbskem rědnem kraju
Bydli hyšći kšuty rod,
Serby, kenž se k Bogu znaju,
Kenž jo šćit jim a jich grod;
Zwěrnost pyšni jich ku tronu
A za lubu wóscosku,
Móc jich rosco ned za bronu,
Glukia zo pši chóluju.

Serbski rod jo hyšći strowy,
Žož jog' mašeř strowa jo,
Z jeje nadrow duch se nowy
Stawne na ňen hulejo.
Jogo mašeř, pšecej rědna,
To jo serbska Łužyca:
Tej dej hyšći mója slědna
Zasněš chwalba husoka!

W Serbach how kaž duby stoje
Muže hyšći rdženite,
Słupy, kenž se ňerozkloje
Hyšći ňejsu sprochnite:
To su syny z twójog' klina,
Z twójog' ducha rožone,
Łužyca, tym zmysł se spina,
Te su k Serbstwu zbužone!

3. To buži!

To buži! zasej źejo
Bog Zebaoth, naš Kněz;
A słyńcko milne grějo
Na błońme ſerń a wěz:
Se zrazom wšykno puka
A kſasne rozkwita
A z kuždeg' rožka kuka,
Wót kwětkow pokšyta
Nět k ňebju pyšna zemja,

Kaž młoda ňewesta,
A z jeje diadejma
Do wsow a na města
Du šćeni glucnosći
A tšugi lubosći,
A z towzynt jězykami
Nět k ňebju zaklincy
Žěk, chwalba ze psalmami:
Kak dobry, Bog, ty sy!

4. Serbska zwězba.

(Narodny głos.)

X Bratſi serbske, powdawajšo
Ruce ſebe k twardem' zwěstku,
Z hutšobu ſe pſichylajšo,
Žaržćo w cesći serbsku „gwězd-
ku“:
Což te wóscy zwarbowachu,
Což nam kſasne hobſpiwachu,
Žaržćo, bratſi, husoko,
Lubujšo!

Lubujšo, wy pſijaſele,
Serbsku rěc we serbskem kraju,
Serbske głosy pše-wšo wele,
Žož ſe kuli zaspivaju,
Serbske žowćo lube jasne,
Serbske Błoto rědne kſasne,
Hušej wšog' pak Łužycu
Nejlubšu!

5. Na ňeželu zamŕetych.

Kak zas te zwóny glušne du
N'eželu zaŕetych
A kak zas z nami žaluju
Dla našych humarłych:
„Wósc nas, kenž sy na ňebju!“

A dĺjka smuga namšaſow
Zas k cerkwi pŕichada,
A swěty zuk tam piščelow
Zas k ňebju rozlēga:
„Huswěſone buži twójo mě!“

Na kjarchoře su zežnete
Wše snopy łońskich žnow.
Ak zernka zasej wósete
Do Bóžych zagonow:
„Twójo krajeſtwo pšíži!“

Ja stojm pši rowe góleſa
A ronim wéle ɬdzow —
»Oeh, mója luba žowcycka!« —
Do jeje strusackow:
„Twója wóla se stani, ako
na ňebju, tak tež na zemi!“

Žyn stoje boge syrotki
Pši swójej maſerce,
Stykuju swóje rucycki
A žebře plakuce:
„Naš wšedny klěb daj nam žinsa!“

Chto toś se kſicy p chyla
A hužera na row?
We gniwe stej šlej roztyla
A roztyl stej tež how:
„A wódaj nam naše winy, ako
my wódawamy našym ž wini-
kam!“

Na rowe roža smaleta
A spózy młoda kšeji;
Nježli jo lěbda rozkwitla,
Ga zajſpi stařejſej:
„A ňewež nas do spytowań!“

Na kij swój zechylony žo
Tam starki z gmejnskich ſpow,
Žož jogo luba rowňa jo
A pyšni jeje row:
„Ale humož nas wót togo
zlego!“

A z razom huſej kjarchoba
Se ňebo rozbytſni
A Bóžeg' slyńca glorijs
Jen ceły rozkšasni:
„Pšeto twójo jo to krajeſtwo
a ta móć a ta cesć,
do niémernosći! Amen.“

6. Zbužené nalěta.

Pód sněgom se gibju juž pó-
tajmne mócy
A gófej zas k swětlu se góne,
A sněgulki stanuli su juž žins
nocy
A k buženú nalěta zwóne:
Kuk, kuk! nět zemja stawa
Wót spaňa zymskego,
Móć nowu zas dostawa
Wót Boga zmilnego.

Se fijałki ščańe a wónaju
kšasné
We tšawce na zelenej luce
A promeňa slyńcka grěju tak
jasné,
Wšo bužece k wjasołej gluce:
Kuk, kuk! nět stwórbā stawaj
Zas k nowem' žyweńu
A wjasel se a dawaj
Žěk Bogu na ňebju!

A wětšyki glěwke se łagože
zjawne
Ze struskami w pólach a gółach
A deščiki milne śacaju stawne
Ku kóryškam w dołach a górah:
Kuk, kuk! nět rosć a kwitaj,
Se pšekšasń, zemja, zas,
Nět, nalěto, k nam witaj,
Ty rědny, złoty cas!

A zemja se hobleka zelene ruby
A kwiśo a bincy wót gluki,
A chwalba zas rozlěga z kuždeje
guby
A wſudy zně wjasole zuki:
Kuk, kuk! tak klincy z gōle,
Kuk, kuk! we glušyne,
Kuk, kuk! we kuždem dole,
Kuk, kuk! we hušyne.

7. Dwě ruce.

Dwě ruce třeba na roli,
Chtož sewo husewa,
Dwě ruce tež, chtož na poli
Zas sewo zežněwa.

Dwě ruce pšosař pôderbi,
Gaž žebri Boga dla,
Z jadneju klapjo do žuri,
Z drugeju pomina.

Dwě ruce! — luba hutšoba,
Maš twójej gótowej?
Wša gluška z ňeju pšichada;
Kakej to ruce stej?

Lej, wěra jo ta pšawica,
Kenž ňebjo wótamka,
A módlitwa jo lěwica,
Ak pomoc dosega!

8. Serbske powołańe.

(Ma stary serbski głos.)

Słyš! kak nowe głosy du, jo głosy du,
Pšež ceļu rědnu serbsku Łužycu.
Kak klince tak spěšne a wjasole, jo wjasole,
A wótglas rědny wšuder hubuze.

Wiź! kak z górow, z doliny, jo z doliny,
How bratšow, sotšow serbskich witamy;
Nas zwězujo wšyknych jadnaka kšeji, jo jadnaka kšeji,
A lubosc jadna wšych hopšímeš dej!

Cuj! až serbski Serb ty sy, jo Serb ty sy,
A serbska rěc ma zuk najlubozňešy,
A Łužycy serbska twój narodny kraj, jo narodny kraj;
Sy hyšći Serb, ga pótom ňedrěmaj!

Cuznik wšak se źiwujo, jo źiwujo,
Gaž serbsku rědnosć skóro póznajo.
A ty kšél se sromaś tych rědnosćow dla, jo rědnosćow dla?
Ně, Serbskosć ňejo žedna sromota!

Dajšo chwalbu zaspiwaś, jo zaspiwaś,
Na Serbskosć sława! sława! zagrimaś!
A Bogu a kralu se źěkowaś, jo źěkowaś,
A pšosyś, ab' kšelej nas hoplěwaś!

9. Łucyja.

Na wólšy niži sejžešo
 Łucyja a se hympašo
 Tam zwercha na gałuzy,
 A wšake sebe skjaržašo,
 Až tak a wšak se žins jej zo,
 Což wélg i ju hobuzy.

Pšipodla burik wórašo
 A take pši se myslašo:
 „Co ta jan tak tam šwicy?
 Pši mójej starej bobrawe!
 Ja póraš hows cu do brožne
 A seno na kopicy!“

Juž k wjacoru se lejašo
 A z mrokow jan tak glurašo,
 Až wéle wšog' se stama. —
 Za huchu bur se pódrapnu
 A šybale se husměwknu,
 Až škódu žednu náma.

Chtož stwórbny pórěd huzbada
 A ma jo tež za hušyma,
 Ma klěb a cesé na swěše;
 Chtož se na drugich dopušča,
 Ten wóstaňo pak drěmota
 A bejt jo kužde lěše.

10. Krony.

Kronu deře comy
 Wše raz dobydnuš,
 Žeńmy, až něb'žomy
 Pšawej krony tšuš.
 Zachadna něj tebe,
 Duša, pšistojna,
 N'ezachadnu sebe
 Huzwol do něbja!

Krale maju krony
 Droke dejmantne
 A wélike strony
 Su jim pódejšpne;
 Pšed sméršu sezejma
 Kužde krajejstwo,
 Kšasneg' diadejma
 Bytšnosć zgasujo.

Bogaśc wšak ma brogi
 P'eńez na swěše
 A wót wšyknog' stogi,
 To nějrědnejše;
 Raz pak stupi prozna
 Duša pšed Boga
 A niémernosć grozna
 Tam ju hoboyma.

Młogi se zas gjarži
 Z cesću zemškeju
 Hutšobu pak twarži
 Wšomu dobremu;
 Cesć b'zo dana jomu
 Slědna pši kašću
 Až po rowa kšomu —
 Pón jog' zabydnu.

Młode lěta kwitu,
 Wšykno smějo se,
 Kronu jich hobpletu
 Rože majowe;
 Młode lěta zajdu
 Rože hobkwitu;
 Gaž se sněgi najdu,
 Te wšo zakšyju.

Mudrosć, kšasna gwězda
 Zeńskieg' cłowestwa,
 Pšed tobu zo z gnězda
 Noc a pšiwěra;
 Ale wšykna radnosć
 Žo raz do kusow,
 N'ama nězachadnosć
 Bóžych myslēnow.

Hyšći wéle kšeli
 Kronu dobydnuš,
 Gaby casa měli
 Jan se k tomu zgnuš;
 Swět jich celo šiska
 K droze šyrokej,
 Smérš tež łaka blizka,
 Ab' jich skazyłej.

Wěrna bogabojosć,
 Lubosć, nažeja,
 Te su Bóža třojosć
 Swěta, něbjaska;
 Swětlo jich ma dostaš
 Zbóžnu niémernosć,
 N'erěch pak ma wóstaš,
 Žož jo zachadnosć.

Gaž raz stupiš mamy
 Pšez ten šamny doł
 A wše spšíchadamy
 Tam pšed sudny stoł:
 Kakuž pótom změjoš
 Kronu stawjonu,
 Take myto žnějoš:
 Cesć ab' sromotu.

11. Lubosć.

Hanka jasna,
Roža kšasna,
Lubosć twója
Zbóžnosć mója
Na swěše!

Kak se swěši
A se pleši
Wócko twójo
Na to mójo
Lubosné!

Wšykne cuša,
Wšykne gnuša
Pšislušaju
Jano naju
Lubosći!

Kuždy kwětašk
Jaden swětašk,
Kenž mě zjawi,
Pomnik stawi
Lubosći!

Wšo se miňo,
Wšykno zgiňo
Pšed twójeju
Husokeju
Lubosću!

Hanka jasna,
Roža kšasna,
Lubosć twója
Zbóžnosć mója
Na swěše!

12. Mój Tuřej!

Bratš, spinaj te tšuny a Júšoki zgłos w
Nět kjarliž na domowníu lubu,
Mój Tuřej, mój Tuřej we hutšoře nos | i | l i |
A spiwaj nět cesć jomu klubu;
Co pšašam wó stronu tam za góru,
Co rožim wó žwału tam na móřu:
Mój Tuřej, ty sy mě luby!

Žo mogała niži dře wótera wjas
Se měriš wšak z tobu we kraju,
Žo stoji juž žedna tak dlujucki cas
Kaž ty we serbojskem kraju?
Pšed Krista narodom dwatowzynt lět
Juž glědaš ty gjarda na ludy a swět:
Mój Tuřej, ty sy mě luby!

Zas nowa se strějoš na daloku dłoń | v |
Sřež góle a zelenych řukow,
A wót tých se zmawa k nam stroweca wón | e |
A statki zělabnych rukow.
Kak jasni a smějo se hokoło wšo,
Gaž Wóscowy duch pšez domowníu žo:
Mój Tuřej, ty sy mě luby!

Na góre žyn wětšnik žo šuflaty,
Ni řeň ni noc náma měra;
Na řeželu zwónašk pak bincaty
Do cerkwé nas gromadu zběra;
A dalej žyn kjarchob, žož mašeřka spi
Wót zěla a starstwa pód strusackami:
Mój Tuřej, ty sy mě luby!

| chrysta

| i

| i

| w | i

| i | i | i

| i

A góla ty, kšasny ty zeleny dom —
Kak hutšoba mója se smějo! — *LW*
Do góle, do góle, kak rad ja tam žom,
Žož dobroś wšu Bog na mño lejo!
Móc nowa mě w góli zas nastawa
A hušej duch Boga tam pózwiga: *LW*
Mój Tuřej, ty sy mě luby! *LW*

A zmakam ze žowćom se Tuřanskim,
Kenž z wóckowu cesńe mě wita;
A pšiglēdam gólcam ja serbojskim,
Kimž jasnosć wót hoblica swita;
A zazněju zuki mě pšijazné
Wót mójeje lubeje domowne:
Pón, Tuřej, sy pšecej mě luby!

How stoj mójich wóscow narodny dom,
W nimž gólesi grajachmiej, spachmiej;
Žož glucny ja běch a šerpeł ja som,
Ak do cuzby ruku se dachmiej. —
Och, kak jo to južo tak dlujucki cas!
A zas graju źiši hokoło nas:
Mój Tuřej, ty sy mě luby!

13. Kronprincoju Friedrich-Wilhelmu
k jogo swajźke pšírucone wót dolnołužskich Serbow.

Z półudňa chwata gluskata tšuga,
Běžy pšezi rědny, lubosny raj,
K boku se šýra struskata smuga:
Dolnołužyski serbojski kraj.
„Spřewja ty serbska, nět pšezi ten maj
K městu tam głownem' se pšížwałkotaj,
Kněžych wót Serbow tam strowit!“

Nět pak we duchu sami se zgňomy
Pšed swěty hołtař domacny Twój,
K ňebju my ruce pózwigujomy,
Kuždy, źož bydli, kuždy, źož stoj:
„Bog daj Ši gluki a wjasela dosć!
Collafe deje nam kwitaś a rosć,
Mócnejše bywaś na swěše!

Łužyca naša bogajstwa ñama
Žednog', ak Błota zelene jan',
Złota a slobra pósćiś tež Wama,
N'ejo nam dane, Husoki Pan!

Což my pak mamy, to pšinasomy:
K hutšoše Teže se pšilagńomy
Z lubosću zwěrne wše Serby.

We wšykných barwach Błoto se kšasni.
Hobleka psec se pyšnejšy rub;
Wšykno tam kwišo, wšykno se jasni:
W dole how strusack, w góli tam dub;
Syłojik spiwa nam kjarližack swój,
Huchwala poklad ten mańzelski Twój,
Wětšy jo zñasu až k Wama.

Błotam smy sebe wótglědowali,
Kak pyšnu drastwu my comy měš;
Syłojku smy se wótsluchowali,
Kak pšecej kjarliž kšasne dej zněš;
Lubosnej zuk pak mašeński zni,
Gaž my nět z dowěru pšosomy Si:
Hoplěwaj Serbstwo nam šcodře!

14. Kralowski princ a serbska matka.

Našom kraju kwišo gluka:
Kral se nowy naroži!
Gnadne sypaj Bóža ruka
Radosć jomu na drogi!

Łužyca, ty pôzwiżona
Z razom k cesći husokej,
Sy dostojsna, huzwolona
K matce rědnej kralojskej:

Serbske nadra jogo seše,
W serbskem kliñe wón nět spi,
Serbske wócy jomu swěše,
Serbska móć jog' napołni.

Serbske hutšoby ga biju
Wjasole za kronprinca
A za kněni Cecyliju,
Kenž jo Serbam pšijazna.

W serbskem kraju hyšci stoje
Słupy twardo krajejstwa:
Serby, te se Boga bóje,
Zwěrne su až do rowa.

Tym tšom kralam sława, sława,
Wósebne pak kronprincu!
Což jom' Bóža ruka dawa,
To kwiš z Bózej' pomocu!

15. Glińany rěd.

W glińanem rědu chowamy
Wšu našu zemsku gluku
A ceło hyšci snowamy,
Kak by z pilneju ruku
Ten kružack lěpej pólnili,
Až zrazom se nam rozwali
Do drobnučkich škorpinow.

W glińanem rědu pšewoži
Si wša mańzelska gluka;
Si rowna źiši poroži,
Ma licy kaž jabłuka:
Wejadnom hoko-zmyrkneńu
Sy zgubił swóju mańzelsku —
Twój kružack jo se rozbił.

Glińany rěd, co howac su
Tež twóje lube źiši?
Lubosne sí rozkwitaju —
Glich jan na šańkej niší
Jich wisy młode žyweńe,
Až ńamaš nie ak starańe,
Twój kružack mógł se złamaś. —

Glińany rěd som teke ja
Wót Boga humyslony,
Za jogo wólu z niŕerstwa
Wót gliny hustwofony.
A ducha, dušu jo mě dał,
Do kružka rědne zescyńał
Za swójim spódobaním.

Nět we tom kružku gromaže
We žyweńu jej nosym
A jano wo dopołneńe
Ja lubeg' Boga pšosym;
A dyž se kružack spólmijo,
Mój Bog jen pótom zrozbijo
A móju dušu zbóžni.

16. Matoju Kósykoju.

We Błośańskich lěsach zaspiwał jo
Nam sylojik pěsni raz rědne,
We serbojskich zukach je spiwašo,
Pſed dlějšym juž zněchu te slědne.

Aj, běšo to rědny a wjasoły cas,
Žož lětachu spiwy do swěta,
Kak słuchašo mlogi tak mlogi raz
Na zuki Kósykojc Měta:

»Kak pychaju jagaře nocne pšež kraj
A rice a šwice pšež gólu —
Kak Hancyna lubosć rědnej' kaž maj
Za struskami pyta we pólú.

Toś tšampjo maruška w buternicy
Tu zmjatanu žydku tak dlujko —
Tam pſibliža wójak se k směrtnicy —
Tud zdychujo pobědny hujko.«

Do cuzby sylojk jo hulešeł,
Za mórom gnězdko seb' stwarił,
A domoj wěcej jo ńepsišeł,
Ab' basnicki serbske nam zwarił.

Gaž huńelknuł zuk dře maſeriny
Jo z hustow Kósykojc Měta,
Jog' duch pak z nami jo zwězany
A zwěrny až do noweg' swěta.

Ši hoplěwaj dalej, ty drogi muž,
Naš Kněz a Bog ten nejhušy
A žognuj twój a tych twójich puś,
Měr Twójej a zbóžnosć daj dušy!

My nikula zabyś sí nocomy,
Naš bratš ty wót serbskeje zemé,
Na módlitwach našych sí násomu —
Nět, spiwař ty serbski, bóžemé!

17. Mójo góle.

Gdyž wjacor do póstole
Na swójo glědam góle,
Kak rědne změrom spi;
We zbóžnej styknom gluce
Ja k nébju swójej ruce:
Bog, góle, zdžarž a zwarnuj sí!

Gaž zajtša zasej rano
Mě góle strowe staňo
A ruce styknijo:
»Wósc-nas« swój hubjatujo,
Se k šuli pšigotujo,
Mě swěta stysnosć hobojzo.

A gaž pón we dño grajo,
We gumné zajuskaju,
Kaž roža rozkwita:
Se cujom zas ak góle,
Ned zajdu wšykne bóle —
Och cas ty złotneg' zíšestwa!

Ćiščał E. M. Monse w Budysinje.

